Oświadczenie złożone
przez senatora Bogdana Borusewicza
na 63. posiedzeniu Senatu
w dniu 22 lipca 2026 r.

Oświadczenie skierowane do minister edukacji Barbary Nowackiej

Szanowna Pani Minister!

Zwróciła się do mnie obywatelka polska od blisko 20 lat mieszkająca w Irlandii, która samotnie wychowuje syna posiadającego polskie obywatelstwo. Jej list porusza problem, z którym mierzy się wiele polskich rodzin żyjących na emigracji, a który dotyczy praktycznego traktowania dzieci wychowujących się poza granicami kraju.

Syn tej pani nie może korzystać z ulg przysługujących uczniom przy zakupie biletów do części instytucji kultury ani z ustawowych ulg kolejowych, ponieważ uczęszcza do szkoły w Irlandii, gdzie nie funkcjonują legitymacje szkolne w formie znanej z polskiego systemu oświaty. W efekcie dziecko posiadające polskie obywatelstwo, wychowywane w polskiej kulturze i regularnie przebywające w Polsce jest pozbawione uprawnień, z których korzystają jego rówieśnicy uczący się w Polsce. Pomimo życia w kraju anglojęzycznym chłopiec biegle posługuje się językiem polskim, poznaje historię Polski, czyta polskie książki. Dzięki możliwości pracy zdalnej matka każdego roku spędza z synem ok. 3 miesięcy w Polsce. W tym czasie dziecko uczestniczy w półkoloniach, odwiedza muzea, miejsca pamięci, zabytki oraz bierze udział w wydarzeniach kulturalnych.

Z uznaniem należy odnotować wprowadzenie takich rozwiązań dla uczniów szkół polonijnych, ale nie obejmują one wszystkich dzieci wychowujących się poza granicami Polski, a będących obywatelami polskimi. Wiele rodzin, z przyczyn organizacyjnych, logistycznych lub wynikających z miejsca zamieszkania, nie ma możliwości korzystania z edukacji polonijnej, mimo że samodzielnie prowadzi codzienną edukację dzieci w zakresie języka, historii i kultury polskiej.

W związku z powyższym zwracam się do pani minister z następującymi pytaniami.

1. Czy ministerstwo dostrzega problem nierównego traktowania polskich dzieci mieszkających za granicą, które z przyczyn niezależnych od siebie nie mogą potwierdzić statusu ucznia dokumentem wymaganym przez polskie przepisy?

2. Czy rozważane jest opracowanie jednolitego dokumentu lub elektronicznego zaświadczenia potwierdzającego status ucznia dla dzieci posiadających polskie obywatelstwo i uczęszczających do szkół poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, który mógłby być honorowany przy korzystaniu z ustawowych ulg?

Będę wdzięczny za przedstawienie stanowiska pani minister w powyższej sprawie oraz informację, czy ministerstwo planuje podjęcie inicjatyw legislacyjnych lub organizacyjnych, które pozwolą lepiej uwzględnić potrzeby polskich dzieci wychowujących się poza granicami kraju.

Z poważaniem
Bogdan Borusewicz
senator RP